

נאמנות תוכנה, למה צריך את זה? ומי צריך את זה?

מדריך קצר בנושא נאמנות תוכנה עבור העסק שלך, החל מ"מה היא נאמנות תוכנה?" ועד ל"מה צריך להיות בהסכם נאמנות התוכנה?"

עו"ד רונן סלוצקי

1. הסכם משולש - הסכם בין המשתמש בתוכנה, הספק והנאמן.
 2. הסכם מסגרת - משתמשים רבים של תוכנות יכולים לחתום על הסכם מסגרת זהה עם ספק אחד. הסכם המסגרת הוא, שלספק אחד יש משתמשים רבים, וההסכם מספק פתרון נאמנות סטנדרטי והוגן לכל משתמש.
 3. הסכם מסגרת של משתמש: משתמש אחד, בדרך כלל חברה גדולה כמו בנק, חברת ביטוח, יצרן גדול, חותם על הסכם דומה עם ספקים רבים. הסכמים אלה בדרך כלל מספקים מסגרת משפטית יציבה, המאזנת את האינטרסים של ספק התוכנה והמשתמש בה.
 באותה מידה, המשתמש צריך להיות מודאג לגבי התועלת של מה מופקד בנאמנות - כפי שיפורט בהמשך. אחרי הכל, אין טעם רב בהסכם נאמנות מפורט ומדויק אם הפריטים המופקדים (קוד המקור, תיעוד וכו') בסופו של דבר לא שמישים.

בדיקות אימות

אי לכך, נהוג לקיים בדיקות אימות. בדיקות האימות של תוכן ההפקדה מאמתות את מרכיבי ההפקדה כדי לוודא שאפשר יהיה להשתמש אחד כך בחומר זה ולמנוע מקרים שבהם מופקדת הפקדה בלתי שמישה.
 הבדיקות מתחלקות לבסיסיות ומקיפות: בבדיקות אימות בסיסיות של ההפקדות, בודקים את הנוכחות והקריאות של ההפקדה. למשל, כדי לאשר כי כל המדיה הדיגיטלית קריאה ושהקבצים נמצאים ונפתחים. בבדיקות אימות מקיפות בודקים את מוצר התוכנה ואם אפשר לבנות את היישום מקוד המקור על סביבה נקייה, ומריצים את היישום בסביבה המתאימה.
 הסכם נאמנות יכול לול תמיד תניית שיפוט של סמכות חוקית של דין ובית משפט במקרים של מחלוקת בהליכים משפטיים. בהסכמים בינלאומיים, גם המשתמש וגם הספק באופן אידיאלי מעוניינים שהתניית השיפוט תהיה במדינתם - ולו משום שההליכים במדינה זרה קשים ויקרים יותר ומדובר בנושא תפעולי חשוב למשתמש וקנייני לספק. ככל הניתן, יש להימנע מקיום תניית שיפוט במדינה זרה, ואם הצד השני כופה זאת - רצוי לבחור מדינה שלישית וניטרלית, ולא המדינה שבה נמצא הצד השני.

אחסון וגישה מאובטחת

חברת נאמנות מקצועית חייבת להציע אחסון מאובטח של ההפקדות שהוא מקבל מספק התוכנה. משרד עו"ד או רואה חשבון בדרך כלל אינם ערוכים כראוי לטפל בהפקדות טכנולוגיות באופן מאובטח לאורך זמן. האבטחה היא סטנדרטית לחומר טכנולוגי מסווג - כספות מותאמות למדיה מגנטית, הגנת אש, בקרת גישה וכו'.
 חברת נאמנות אקטיבית שומרת על קשר עם הצדדים לאורך חיי ההסכם ומעדכנת לגבי ההתפתחויות השוטפות לאורך תקופת הסכם הנאמנות מעבר לכך, יש לחברה עניין לתקשר עם שני הצדדים בנושאים שוטפים, כמו בקשה לקבלת/החזרת הפקדות בנאמנות, שינויים של פרטי אנשי קשר על ידי מי מהצדדים וכו'.

פקי תוכנה, המספקים תוכנות עסקיות הפועלות בארגון, מאפשרות לך גישה רק ל-object code (תוכנות בגרסת executable והנתונים התומכים) הנדרשים לתוכנה כדי לפעול כראוי. ספקים אלה בדרך כלל לא נותנים לך גישה חופשית לקוד המקור ולתיעוד טכני מפורט על התוכנה. הם רואים בקוד המקור ובתיעוד שלו רכוש קנייני וסודי.
 עם זאת, קיימות נסיבות כאשר אתה באופן סביר זקוק לגישה לקוד המקור ולתיעוד, למשל, אם הספק פושט רגל או מכל סיבה אחרת אינו יכול

למלא את התחייבויותיו לתמוך בקוד המקור של פריטים. הפתרון הנפוץ הוא, שספק התוכנה מפקיד את קוד המקור בידי צד שלישי מומחה - חברת נאמנות לתוכנה וטכנולוגיה. הנאמן שומר את קוד המקור ומשחרר אותו בנסיבות המוסכמות בהסכם הנאמנות, אשר גם אתה וגם ספק התוכנה הסכמתם לו. ספק התוכנה יודע שהלקוח אינו מקבל גישה לקוד המקור ללא סיבה טובה ושהגישה שלו לקוד המקור תתרחש רק כאשר הוא באמת זקוק לו.
 היתרונות של תהליך נאמנות תוכנה גדולים: אתה, כלקוח המשתמש בתוכנה, מקבל גישה לקוד המקור התוכנה באופן מוסכם בנסיבות יוצאות דופן - גם אם הספק אינו יכול עוד למלא את התחייבויותיו החוזיות. אתה, כלקוח, לא תלוי בספק במקרה "אסון" שבו אין לך תמיכה ו/או שירות ממנו.
 בשירות של נאמנות תוכנה יש לך את הנוחות המרבית לגישה לקוד המקור התוכנה.
 לספק התוכנה מובטח כי קודי המקור לא ישוחררו באופן בלתי סביר. לחברות נאמנות טכנולוגיות, דוגמת Escrow Europe, יש מספר סוגים של הסכמי נאמנות: